

Druhá vlna: Tak se nám ten covid zase šíří aneb Z nabídky si vybere opravdu každý

- CZ24 News | 29. září 2020

ČESKO: „Druhá vlna, druhá vlna, jeden tip ti pomůže, když si sedneš na židli, covid na tebe nemůže,“ zpívá nejvtipnější český písničkář současnosti Jan Pokorný ve své nejnovější Pokáčově rychlovce. V songu naráží nejen na nařízení, že není lidu povoleno srocovat se ve větším množství, pokud stojí, avšak sezení například v hospodě či baru je povolené, ale i na celkovou „nesystémovost“ protikoronavirových opatření. Ta musejí udivit, popřípadě pobavit nejednoho občana, ale i samotný koronavirus.

Populární infekce dnes tak trochu připomíná známou showbiznysovou osobnost, která má za sebou silnou finanční skupinu a obrovské PR. Ty z ní dokázaly vyrobit zářivou hvězdu, ačkoli se zdá, že její ambice a plány jejích manažerů a sponzorů jaksi převyšují její schopnosti. Ale jak už to u vrtošivých hvězdiček bývá, občas zlobí a zkouší, co si ve své VIP pozici může dovolit a kam až s ní publikum půjde.

Není chřipka jako covid?

Desátého dubna nás [česká média informovala o studii](#), která vyšla v odborném časopise The Lancet Child & Adolescent Health. Metastudie, tedy statistická kombinace výsledků dříve publikovaných studií, se zabývala analýzou údajů o přínosech uzavření škol a dalších opatřeních ve školách. A zkoumala, jaký má vliv zavírání škol na šíření epidemie nejen současného koronaviru, ale i předchozích (mediálních) epidemií SARS a MERS.

Studie zdůrazňuje, že údaje z epidemií chřipky, které vykazují výhody uzavření školy – a podle nichž se řada epidemiologů řídí – nelze použít na koronaviry. Odstávka učeben má totiž pouze malé účinky právě u infekcí s vysokým reprodukčním číslem, jako je covid-19, kde děti nejsou hlavním

přenašečem infekce. Profesor Russell Viner, jeden z autorů výzkumu, uvedl: „Z předchozích studií víme, že uzavření škol má pravděpodobně největší dopad, pokud má virus nízkou přenositelnost a útočí zejména na děti. To je ale pravý opak covidu-19.“

Šéfka vědeckého týmu, profesorka z Univerzity v Sydney Kristine Macartneyová, jej doplnila: „Přenos viru mezi dětmi je výrazně nižší než u jiných respiračních nemocí, například chřipky.“ Studie vycházela ze situace v australském státě Nový Jižní Wales v období od ledna do dubna, kdy byly školy většinou otevřené. V zemi s osmi miliony obyvateli bylo ve sledovaném období zjištěno 33 případů nemoci covid-19 ve školách (16 u žáků základních a středních škol a 17 u učitelů a zaměstnanců škol. Ti nákazu přinesli do školy zvenčí a od nich se pak přímo ve škole celkově dále nakazilo jen 18 osob – 10 žáků a 8 učitelů.

Úplně jinak probíhala třeba chřipková epidemie v sezoně 1995/1996 u nás. Prudký zánět dýchacích cest, který se projevuje rychlým nástupem horečky, třesavkou, velkými bolestmi hlavy, svalů, kloubů a pocitem vyčerpanosti, doprovází suchý a dráždivý kašel. V případě komplikací se u chřipky přidá zápal plic, zánět vedlejších nosních dutin, zánět centrálního nervového systému nebo zánět srdce. U dospělých lidí, kteří již trpí nějakou chronickou chorobou, dochází obvykle k jejímu zhoršení.

Tento obrázek jsme viděli i před pětadvaceti lety. V průběhu chřipkové epidemie bylo postiženo akutním respiračním onemocněním zhruba 11 % obyvatel naší země, tedy přes 1 100 000 občanů. Během sedmi týdenní vlny bylo hlášeno více než 90 000 komplikací a podle některých zdrojů zemřelo s chřipkou více než 12 000 nemocných lidí. Celková úmrtnost tehdy vyskočila skoro o 6000 případů, což bylo z velké míry zapříčiněno právě akutními respiračními onemocněními. Infekce se pro lidi stala poslední kapkou, kterou jejich oslabený a chronický nemocný organismus již nevydržel. Přímou na chřipku zemřelo cca 110 lidí, což je zhruba o třetinu případů víc, než je průměr.

V té době byla situace tak dramatická, že byly 13. prosince plošně uzavřeny všechny školy v zemi. Hlavní hygienik Jiří Vytlačil tehdy vyhlásil takzvané chřipkové prázdniny, na které plynule navázaly prázdniny vánoční. Nemocnost byla tak vysoká, že by do školy stejně skoro nikdo nepřišel.

Zatímco u chřipky dosahuje hranice epidemie 1600 až 1800 nakažených lidí v populaci v přepočtu na 100 000 obyvatel, u koronaviru je současné číslo zhruba 317,67 nemocných. A to se do koronavirových statistik počítají i lidé, kteří mají pozitivní test, ale nejsou nemocní, na rozdíl od chřipkových epidemií. Tam se počítají pouze lidé, kteří jsou nemocní a vykazují typické příznaky tohoto respiračního onemocnění. Podle odborníků je ale koronavirus, pokud se ho podaří identifikovat a odlišit, mnohem nebezpečnější a zálnější...

Věděli jste, že chřipkové prázdniny byly v některých školách v tichosti vyhlášeny i letos? Nikoli plošně až v březnu, kdy se všechny školy zavřely kvůli koronaviru, ale již v lednu? Například v Základní škole T. G. Masaryka v Lysé nad Labem bylo nemocných v jeden den 36 procent, o den později již 39 procent dětí.

Ředitelka Základní a Mateřské školy ve Strážku na Žďársku zase hlásila, že u menších dětí chřipka vyřadila z provozu 50 až 60 procent dětí, v některých třídách to bylo dokonce 70 procent. Právě tak to vypadá, když virová nákaza hranice dosahuje či přesahuje hranice epidemie. A když se nemoc šíří především mezi dětmi. Jen o dva měsíce později, 11. března, kdy chřipková epidemie postupně odeznívala a školy se zase utěšeně začaly plnit, byly plošně uzavřeny všechny školy.

Tehdy ale celá show teprve začínala. Zatímco u chřipkové epidemie v roce 1995 trvaly školní prázdniny lehce přes měsíc, i s navazujícími vánočními, u koronavirové „mediální“ epidemie, která se rozrostla v pandemii (nebo v tomto případě spíše pandemii, která se rozrostla v epidemii?), se zavřely rovnou na půl roku a poprvé od dob Marie Terezie byla znovu zavedena de facto dobrovolná

školní docházka.

Školy zůstaly až na červnové de facto au pair služby, které nabízely místo učení žáků spíše hlídání rodičům, kteří nepřišli o práci ani neseděli doma na ošetřovném, zavřené až do zří.

Zjistit, jak se šířil koronavirus ve školách, se mezitím pokusily úřady ve Švédsku a Finsku. Porovnání to bylo obzvláště zajímavé, neboť v první zemi se na rozdíl od druhé vůbec neuzavřely. Výsledky byly poněkud překvapivé. [V obou zemích se koronavirem nakazilo stejné množství dětí – 0,05 procenta.](#)

Věřte odborníkům!

Jenže to už se blížil konec prázdnin, kdy nastoupila po klidném létu druhá vlna koronaviru. A došlo opět na školy. Nejen na české, samozřejmě, neboť covid je nevyzpytatelný a po celém světě si řadí jako černá ruka a dělá, co se mu zrovna líbí.

Tak trochu holubník si ze školství dělají i jinde, třeba ve Velké Británii. Jeden z předních medicínských poradců britské vlády, profesor Graham Medley z Londýnské školy hygieny a tropické medicíny, například navrhl, aby byly britské školy v novém školním roce normálně otevřeny, ale současně aby byly opět zavřeny hospody a restaurace. Tím se podle něj vyváží šíření nemocí, které způsobí školáci, takže zdravotnický systém na ně bude schopen dobře reagovat. Restauratéři z toho šli do mdlob. Příště to může být zase obráceně, kdo ví.

Ještě před začátkem školního roku přispěchala se svou trochou do mlýna i odborná zpráva Evropského střediska pro prevenci a kontrolu nemocí (ECDC). Konstatuje, že v Evropě se jen velmi málo, méně než pět procent všech případů nákazy covidem-19, vyskytlo mezi lidmi do osmnácti let, tedy mezi žáky základních a středních škol. Jen výjimečně museli být kvůli tomu hospitalizováni.

Pak školní rok začal a s ním i úvahy o tom, zda se školy zavřou, nebo pouze „zarouškují“, nabyly na síle. Čerstvý ministr zdravotnictví, tehdy ještě vládní zmocněnec pro vědu a zdraví Roman Prymula, na začátku září v článku s titulkem Koronavirus je v Česku zatím pod kontrolou, musíme se ale obávat šíření viru ve školách hlásil: „Přenos prostřednictvím dětí je závažným rizikem.“ Na základě jakých dat? To zatím nevíme.

Jak ale v rozhovoru pro rádio Frekvence 1 vzkázal lidem prezident Miloš Zeman, během koronavirové krize téměř neviditelný, lidé by měli věřit odborníkům. Podotkl také, že do toho kecá skoro každý. Otázka ovšem je, kterým odborníkům věřit, protože u nás i ve světě se názory liší.

Lidi, kteří na konci minulého týdne vyrazili na demonstraci proti nošení roušek a přísným opatřením na pražském Palackého náměstí, by si pak podle pana prezidenta měli nechat změřit inteligenční kvocient. Že by v boji proti koronaviru pomáhalo vyšší IQ? Podle dosavadního průběhu pandemie to tak vždy úplně nevypadá...

Když se Romana Prymulu ptali před týdnem novináři v Partii na televizi Prima, jestli je ve hře uzavření škol, ministr zdravotnictví odpověděl: „Je to určitě alternativa, která je pravděpodobná, protože ve školách dochází k přenosu.“ Uvedl, že to považuje za reálné především v Praze, která je jednou z nejrizikovějších oblastí. Později upřesnil, že uvažuje o zavření středních škol s výjimkou prvních ročníků a zavedení takzvané distanční výuky. Stejně tak na vysokých školách by měla být alespoň měsíc distanční výuka, než se uklidní nynější rychlé šíření epidemie.

Ministr školství Robert Plaga naopak přispěchal s odkazem na analýzu Centra pro modelování biologických a společenských procesů, která tvrdí, že uzavření středních škol a druhého stupně základních škol by vedlo pouze k malému poklesu reprodukčního čísla přenosu koronaviru ve společnosti. Jinými slovy, že je zbytečné. Z covidové nabídky si tak může vybrat úplně každý.

Navzdory některým dosavadním studiím a poznatkům, které byly zveřejněny a které o šíření koronaviru máme, si přisadil i Ústav zdravotnických informací a statistiky. Ten podpořil plán Romana Prymuly informacemi o tom, že podíl přenosu covidu-19 v rodině a v práci mezi červencem a srpnem klesl, stejně jako v září, zato stoupl ve školství. „Školy byly uzavřené od 11. března, postupně začaly otevírat od dubna pro vysokoškoláky, v květnu se pak mohli přidat studenti posledních ročníků středních škol a na konci měsíce také děti z prvního stupně základních. Ve všech měsících epidemie tak bylo nakažených ve školství alespoň 5,8 procenta. V červnu po obnově výuky bylo nález souvisejících se školstvím devět procent, zářijová nekompletní data ukazují 13,6 procenta.“ Že by se v našem „zavřeném“ školství nakazilo doma víc lidí než ve švédském, které nepřerušilo provoz a kde se chodilo normálně do školy? To by znamenalo, že je koronavirus opravdu nákazou netušených rozměrů a schopností, kterou se skutečně nevyplatí podceňovat.

Aby toho nebylo málo, do toho všeho zmatku – asi aby nevyzpytatelnému koronaviru důrazně domluvil – navrhl ministr vnitra Jan Hamáček, že by bylo dobré v legislativě upravit „stav nebezpečí“. Ten by z velké části kopíroval a de facto nahrazoval nouzový stav, který byl zaveden na jaře.

Stav nebezpečí sice v zákoně už je, avšak nemůže ho vyhlášovat vláda, ale pouze hejtman v konkrétním kraji. Vláda by tak nemusela zavést nouzový stav na jaře, ale udělala by to tak, že by fakticky panoval i bez vyhlášení. Aby se to dalo provést, musel by se změnit ústavní zákon o bezpečnosti. „To nám mnohem lépe umožní reagovat na situaci, kdy ohrožení života, zdraví, majetku, životního prostředí nebo bezpečnosti nedosahuje značného rozsahu, a není tak nutné vyhlásit stav nouze,“ sdělil Jan Hamáček. Jeho návrh by umožňoval omezení právo na nedotknutelnost obydlí, vlastnické právo, svobodu pohybu, shromažďování i podnikání. Že by měl vliv i na svobodu pohybu koronaviru? Co prostě šíření koronaviru zakázat jako lidem svobodný pohyb?

To by bylo, abychom společně ten zákeřný virus neporazili. Pokáčem jsme začali, Pokáčem i skončíme. „Druhá vlna, druhá vlna, už je tady tra la la, druhá vlna, druhá vlna, ministra nám sebrala. (...) Druhá vlna, druhá vlna, snad nějakého najdem zas, ve Výměně manželek nebo v Tvoje tvář má známý hlas (...) Druhá vlna, druhá vlna, vyhrál to pan plukovník, roušky budem vodted' nosit i na záchod tak to dík.“

Autor: Milan Vidlák

Zdroj: <https://www.casopis-sifra.cz/>